

2009-07-06

Myndigheten för samhällsskydd
och beredskap
651 81 KARLSTAD

Ang. vilseledande rapportering om djursjukdom.

Inledning.

Jordbruksverket lämnade i maj 2009 en rapport till regeringen benämnd "*En redovisning avseende utbrott av Blåtunga 2008/09*" där man redogör för de åtgärder man vidtagit efter det att antikroppar mot djursjukdomen Blåtunga påvisats i tankmjölkprover i Sverige. Man använder sig bl.a. i rapportens rubrik av uttrycket "*utbrott av Blåtunga*" trots att man inte kunnat påvisa ett enda styrkt fall av sjukdomen i landet. Termen utbrott används i veterinärmedicinska sammanhang då ett relativt stort antal fall av en sjukdom brutit ut och där djuren visar kliniska symptom. Enligt svensk ordbok betyder ordet utbrott "*plötsligt och våldsamt framträdande*". Enligt vår uppfattning används detta uttryck på ett medvetet felaktigt sätt av Jordbruksverket för att försvara de enligt vår uppfattning överdrivna och onödigt kostsamma åtgärder Jordbruksverket vidtog då antikropparna påvisades.

Jordbruksverket är regeringens expertmyndighet vad avser veterinärmedicinska frågor och beslutar om vilka åtgärder som skall vidtas vid ett sjukdomsutbrott. Samtidigt som man alltså är beställare av åtgärderna är man också utförare av desamma och kan då räkna med att skapa stora inkomster åt sig själv och sina tjänstemän. De tjänstemän vi avser är de statligt anställda distriktsveterinärerna som under året levit under nedläggningshot då bl.a. Veterinärutredningen rekommenderat en nedläggning av organisationen. Det är därför enligt vår uppfattning fullt tänkbart att man överdrivit åtgärderna vid påvisandet av antikroppar mot Blåtunga för att få möjlighet till publicitet och för att visa hur "duktiga" man är. Distriktsveterinärorganisationen har hållit mängder med presskonferenser och därmed nått ut till allmänheten i ett mycket stort antal reportage i TV, radio och tidningar.

Samma misstankar kan enligt vår uppfattning framföras då det gäller Jordbruksverkets hantering av Fågelinfluensan 2006. Ett fåtal fåglar med fågelinfluensaviruset H5N1 påvisade då. Enligt vår uppfattning fanns det då ingen som helst anledning till att dramatisera detta på det sätt som Jordbruksverket då gjorde.

Den nyligen avslutade utredningen *"Trygg med vad du äter – nya myndigheter för säkra livsmedel och hållbar produktion"*, (SOU2009:8), vill lägga ner Jordbruksverket i sin nuvarande form och överföra myndighetsutövningen vad gäller bl.a. smittskydd till ett nytt verk. Den nya myndigheten skall inte utföra kommersiell verksamhet och kan därmed inte själva profitera i en roll som både beställare och utförare - vilket nu är fallet.

Vi anholder om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MBS, ger oss sin syn på om det är relevant att använda sig av den terminologi som Jordbruksverket gör i sin rapport till regeringen. Vår uppfattning är att en felaktigt använd terminologi och överdrivna åtgärder när det gäller smittsamma sjukdomar kan skapa onödig stress och oro hos befolkningen, och i vissa situationer, kan tänkas skapa panik. Dessutom riskerar man att ett larm inte tas på allvar i ett skarpt läge.

Vi anholder vidare om att MBS verkar för att utredningen *"Trygg med vad du äter – nya myndigheter för säkra livsmedel och hållbar produktion"*, (SOU2009:8), realiserar.

Rapportens innehåll.

På flera ställen i rapporten används termerna "utbrott" och "fall" av Blåtunga. Inte på något ställe nämner man att man inte har kunnat styrka att något djur i landet insjuknat i Blåtunga. På sidan 9 omtalar man, i en mening, att i den besättning man först påvisade antikroppar mot sjukdomen inte fanns några djur som uppvisade symptom på sjukdomen.

Rapporten har enligt vår uppfattning som mål att få Jordbruksverkets åtgärder mot sjukdomen att framstå som kostnadseffektiva och verkningsfulla. Vår uppfattning är den motsatta. I korthet kan följande kritik riktas mot Jordbruksverkets åtgärder:

- Beslutet att avliva smittbärare och att börja massvaccinera i mitten av september för att förhindra spridning av Bluetoungesmitta (BT) saknar stöd i känd kunskap om hur BT sprids mellan kor. I rapporten utelämnar man det faktum att man i början av kampanjen avlivade djur som bar på antikroppar.
- Den pågående vaccinationskampanjen mot BT-smitta innebär ett okontrollerat slöseri med offentliga medel. Vi vet nu att lokala veterinärer med lokal – och personkännedom kan genomföra vaccinationerna till 1/3 av den kostnad som SJV lagt ut.

- Den låga effektiviteten i och de höga kostnaderna för vaccinationskampanjen visar att distriktsveterinärorganisationen inte är en lämplig organisation för epizootibekämpning.
- Beslutet att vaccinera en ej tidigare infekterad population innebar att möjligheten till att rationellt följa en eventuell fortsatt smittspridning ödelades.
- De flesta andra länders ansvariga myndigheter anser att BT-smittan inte kan utrotas och därmed faller också SJV:s påstående att man har goda möjligheter att "*utrota blåtung* i Sverige". Tvärtom påpekar man i t.ex. England att detta är omöjligt.
- Genom att använda termer som "*fall*" och "*utbrott*" har SJV givit press och allmänhet uppfattningen att sjukdomen blåtung redan är ett faktum i Sverige.

För ViS

Agneta Johnsson
Ordförande, ViS

Bilaga: Jordbruksverkets rapport: "*En redovisning avseende utbrott av Blåtung 2008/09*". Se även Jordbruksverkets webbplats: www.sjv.se.

För kännedom till:

- Statsrådsberedningen
- Finansdepartementet
- Jordbruksdepartementet
- Socialdepartementet
- Riksdagens miljö- och jordbruksutskott
- Socialstyrelsen